

A szenior úszás, mint szabadidősport

Csaba László a szövetség elnöke

Miklós Attila a szövetség elnökségének tagja

A Magyar Szenior Úszók Országos Szövetségét 2006-ban alapították a szenior úszó egyesületek. Eleinte a Magyar Úszó Szövetség keretein belül működött, de 2010 óta önálló szervezet.

A szervezet létrehozásának célja a szenior úszó egyesületek tevékenységének összehangolása, képviselete, verseny naptár és ranglisták készítése, ezek továbbítása a LEN és a FINA felé, versenyszabályzat készítése.

A szövetségnek változó taglétszáma van, jelenleg 30 tagszervezettel működik. A regisztrált egyesületi tagok száma összesen 600 fő körül van. Szenior úszó az a versenyző lehet, aki 25 éves vagy annál idősebb. A tagok 62%-a férfi és 38%-a nő. Az egyesületek szövetségbe történő belépése a szövetség alapszabálya szerint történik. A tagok e-mailben, telefonon és internetes honlapon közölt hírekkel, írásokkal tartják egymással a kapcsolatot. Az évi legalább két közgyűlés is lehetőséget ad közvetlen kommunikációra.

A szövetségi tagok, az egyesületek vezetői, közgyűléseken és szenior úszóversenyeken találkoznak. Egy évben általában tíz szenior úszó versenyt rendezünk. Elnökségi ülést a megoldandó feladatok függvényében többször tartunk évente. (www.mszuosz.hu)

A szövetség honlapja megjeleníti a szövetség tagszervezeteinek elérhetőségét, a szövetség működésével kapcsolatos dokumentumokat (éves beszámoló, jegyzőkönyvek, szabályzatok), az éves és egyéb ranglistákat, országos csúcsokat, versenykiírásokat, versenyjegyzőkönyveket. A honlapon megjelenő írásokkal kapcsolatosan a Fórumon nyilvánítanak véleményt a sporttársak.

Bevételi források közé a tagdíjak, a regisztrációs díjak és a pályázati támogatások tartoznak. A szövetség éves költségvetése 2 280 000 Ft volt 2012-ben. Szponzoroktól 720 ezer Ft támogatás érkezett 2013-ban. A bevételek megoszlása: kb. 35% tagdíjak és regisztrációs díjak, 65% pályázati és szponzori pénzek (2013-as adat).

A Magyar Szenior Úszók Országos Szövetségében mindenki **önkéntes** alapon, társadalmi munkában végzi munkáját. A szövetség elnöksége hét főből áll. A szenior úszók nemzetközi versenyeken, Európa- és világbajnokságokon képviselik a sportágot és sok érmet nyertek a magyar szenior úszás 43 éves történetében. A szövetség 2013-ban különböző díjakat alapított a hazai bajnokságban elért eredmények elismerése érdekében. „Örökös bajnok” címet 18 versenyző kapott. „Legjobb szenior úszó”-ja díját időeredményük alapján korcsoportot és úszásnemet figyelembe véve több mint 30-an kaphattak. Ehhez a díjhoz világcsúcsot vagy Európa csúcsot kellett úszni, illetve a világcsúcsához 5%-nál közelebb kerülni versenyen elért idővel.

Érdekességek, egyedi jellemzők

A szenior úszás az egyik legrégebbi és ezért is az egyik legjobban szervezett szabadidős sporttevékenység. Ezt nem csak mi mondjuk magunkról, hanem más sportágból átránduló sporttársaink is! Rengeteg olyan érdekesség van egy szenior úszóversenyen, ami egy sport iránt

érdeklődő, de a szenior úszást nem ismerőnek feltűnik. Ezek a hagyományos úszóversenyekkel szembeni a különbségek színesebbé teszik a versenyt. Szenior versenyeken 25 év feletti a felnőtt életkor teljes spektrumát felölelik a versenyzők: a **legidősebb két magyarországi szenior úszó Puskás Pál 92, illetve dr. Bánki Horváth Béla 93 évesek.** Képzeljünk el egy csapatot, ahol egy 90 éves versenyző együtt úszva két negyven és egy harminc évessel alkot egy 200 éves váltót, és megmérkőzik egy olyan ellenféllel, amelyben négy ötven éves úszik. Vajon ki lesz a gyorsabb? Ilyen és

ehhez hasonló versenyek gyakran előfordulnak szenior rendezvényeken.

Az aktív úszóknál a rövid pályás medencében rendezett világeseményeken két évvel ezelőtt bevezették a **MIX váltót, ahol egy csapat két férfiből és két nőből áll.** Ez annyira új versenyzési forma, hogy a fogalom sem volt még használatban, a média is csak vegyes-vegyes vagy vegyes-gyors váltóként jegyezte fel. Szenior körökben kezdetektől ismert volt ez a váltó: mix vegyes vagy mix gyors váltóként. Első televíziós közvetítésnél a kommentátorok fanyalogtak, hogy férfi úszik nő ellen, ami nem sportszerű és nem látványos, majd amikor a következő váltásoknál változott a kép a medencében, mert a másik váltó került előnybe, akkor értették meg miért érdekes is így versenyezni. A szenior versenyeken évtizedek óta úsznak mix váltók és épp úgy létezik világcsúcs és Európa csúcs és ranglista, mint a hagyományosnak tekinthető számokban.

Mindenkiben, aki idősebb korában is sportol, felmerült az a kérdés, hogy vajon mennyit ér az ő teljesítménye egy fiatal teljesítményéhez képest? Erre az összehasonlításra használják a szenior úszók a relatív sorrendet, ami egy a korcsoportban érvényes világcsúcshoz hasonlítja az elért időeredményt. Így versenyezhetnek egymással a 25 és a 100 évesek!

A hazai szenior versenyeket színesíti a versenyen kívüli családi váltó. Ebben a számban induló két és három generációs csapatok minden résztvevőnek és korosztálynak örömet okoznak. Fantasztikus látni, amint az unoka szurkol a nagypapájának, hogy a következő váltásnál felcserélődjenek a szerepek.

A szenior úszás rövid története

A szenior úszás történetében - a fellelhető információk szerint - a világon először hivatalos szenior úszó versenyt 1970. 05. 02-án az Amerikai Egyesült Államokban rendeztek. **Magyarországon szenior korúaknak – az előző dátumnál egy évvel később – 1971-ben Gyulán rendeztek először versenyt.**

A német úszószövetség honlapja szerint az 1950-es években – bemutató jelleggel – már megmérkőztek egymással az idősebb, versenyzéssel felhagyott úszók a hivatalos versenyszámok számok után, a felnőtt bajnokságokon. Ezt viszont nem tekinthetjük klasszikus értelemben szenior úszó versenynek. Hazánkban az első tizenhét szenior úszó versenyt nem a ma is használt 25 éves kortól induló és öt évenként váltó korcsoportok szerint rendezték. A Gyulán tartott versenyek esetében 40 év volt az alsó korhatár, amit tíz éves korcsoportok szerinti beosztás követett. Csak 1989-ben rendezték az első versenyt a FINA szabályok szerint hazánkban is. A magyarországi szenior úszó mozgalom mai elterjedtsége lelkes és önkéntes szervezők munkájának köszönhető.

A szervezésben elévülhetetlen érdemeket szerzett dr. Regele Károly, aki az első versenyt rendezte Gyulán. Ezt a versenyt azóta is, minden évben megtartják. Amikor egy szomszédos ország pár éve alakult szenior úszó csapatának vezetője csodálkozva és némileg irigykedve megkérdezte, hogy tudunk ilyen széles tömegeket megmozgatni egy-egy országos bajnokságra a válasz kézenfekvő volt: „Ez a több mint 40 éves múlt eredménye”.

Büszkén mondhatjuk, hogy az 1988-ban Brisbane (Ausztrália) megrendezett II. Masters Világ Bajnokságtól kezdődően, amely az első nemzetközi szereplése volt a magyar szenior úszóspornak, versenyzőink az összes kontinens és világ bajnokságon kiemelkedően szerepeltek. Sok versenyzőnk ért már el egyéni és váltó világ- vagy Európa csúcst.

A magyar szenior úszás nemzetközi összehasonlítása

Az Amerikai Egyesült Államokban, amelyik a versenysportban és a szenior úszásban is nagyhatalomnak számít elterjedtség és versenyeredmények alapján is, a szenior úszók száma 60 000 fő. Magyarországon a szenior úszók száma az elmúlt 43 év alatt – legalább egy versenyen elindult úszókat számítva – 3000 fő körül van, a 2013-as évben legalább egy rajtot teljesítő versenyzők száma 635 fő volt. Az Amerikai Egyesült Államok szövetsége által közölt adatok szerint, a 100 ezer lakosra jutó szenior úszók száma 19. Magyarországon ez a szám, amennyiben szigorúan csak a medencés versenyeken részt vettek 2013-as adatait tekintve 6,4 úszó esik 100 ezer lakosra, ha a valaha úszott személyek számát nézzük, akkor ez az arány 30 úszó/100 ezer lakos. Az első adat valószínűleg túlzóan kedvezőtlen, míg a második túlságosan hízelgő. Tekintve, hogy az egy főre jutó nemzeti össztermék hazánkban 37%-a az Egyesült Államokbelinek. Mivel a

szenior úszás szabadidős sport, ezért a versenyzők maguk finanszírozzák az edzést és a versenyzést is, ezért a versenyzés mindenképpen jövedelemfüggő.

Egy európai összehasonlítás is érdekes lehet. Németországban a 2013.11. 30. – 12.01. rövidpályás országos bajnokság két napján rendezett futamokban 1265 induló (551 férfi/714 nő) összesen 3648 rajtot teljesített. A közeli időpontban rendezett magyar szenior fedett pályás országos bajnokságon 2013.11.15-17-én 295 hazai versenyző 1039 rajtot teljesített. A német átlag 3,12 rajt/versenyző (két napon négy részletben) a magyar átlag 3,52 rajt/versenyző (három napon).

Az ország lakosságára vetítve Németországban 1,59 szenior induló jut 100 ezer lakosra, míg Magyarországon ez az arány 2,98 induló/100 ezer fő.

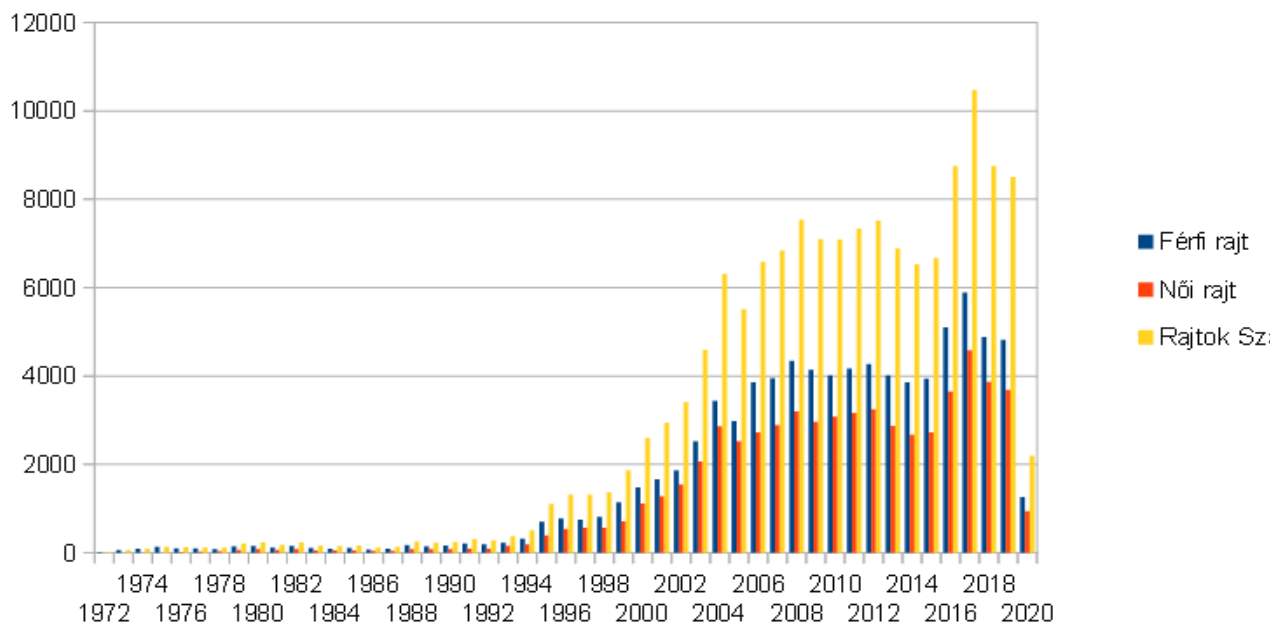
Kik indulnak szenior úszó versenyeken?

A szenior úszás nem csak a régi nagy úszóversenyzők sportja. Bár kétségtelen, hogy egy olimpiai érmet, egy valamikori Európa vagy világbajnokot a szenior úszóverseny résztvevői is fokozott figyelemmel kísérnek, de a szenior úszás lényege nem ez. A cél, hogy minden úszó múlt nélkül, felnőtt fejjel, sokszor egészségi okokból elkezdett edzésekkel a háta mögött indulhat el bárki ezeken a versenyeken. A riccionei 2012-es világ bajnokságon külön ünneplést kapott a többi résztvevőtől az a 96 éves japán úszóhölgy, aki 80 évesen tanult meg úszni orvosai tanácsára, és korcsoportjában egyedüli indulóként és teljesítette a versenyszámot.

A magyarországi szenior úszás statisztikai adatai 2000-től egyre népszerűbb lett hazánkban a szenior versenyek rendezése, ami az évről évre növekedő részvételnek is köszönhető. 2013-ban már tíz hazai versenyen mérhették össze tudásukat versenyzőink, amiből három országos bajnokság volt. A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően, megrendezzük az 50 méteres (fedett pályás és nyitott medencés) valamint 25 méteres OB- t is.

Az alábbi grafikonon látszik, hogy 2003-ban következett be a nagy növekedés a rajtok számában. Ennek oka, hogy ebben az évben volt először három napos az országos bajnokság, illetve több

Szenior úszók által évente teljesített rajtok 1972-2020 (február) között

szenior úszóversenyt rendeztek, ami szintén több rajt lehetőséget biztosított. Ettől az évtől

kezdődően a rajtok száma viszonylag egyenletesen növekszik- egészen 2008-ig. Ekkor visszaesés tapasztalható, amire magyarázat lehet az akkor kezdődött gazdasági válság okozta anyagi nehézségek.

A kimutatáson jól látható, hogy az összes rajtok száma 2001-től (1486) 2008-ig (7478) fokozatosan emelkedik és utána következő három évben nem éri el ezt a szintet. A 2013-as érték (6890), pedig csaknem a 2007-es szinttel azonos (6845).

A versenyzők számának és a rajtok számának csökkenése a 2012-es évhez képest számottevő, a fenti grafikon alapján 8,39%-os. A 2013-as rajtok számában tapasztalható visszaesés vizsgálatában az előző évekkel hasonlítottuk össze a versenyeken résztvevőket. 2011-ben indult a rövid pályás szenior országos bajnokság, majd 2012-ben a fedett pályás szenior úszó országos bajnokság is. Mindhárom országos bajnokságon az átlagos versenylétszámnál nagyobb volt a részvétel, 1000 rajtnál is többet teljesített a bajnokságon induló 290-330 hazai szenior úszó.

A 2021-ben Budapesten kerül megrendezésre a felnőtt és a szenior világbajnokság. A FINA döntése alapján ugyanebben az évben hazánk rendezzi meg az Úszó, szinkronúszó, műugró és vízilabda világbajnokságot is. A szenior úszó szövetségünk rövid és hosszú távú terveiben ezért a 2014-2021 évek fontos, meghatározó szerepet fognak betölteni.

1 <http://www.usms.org/hist/> USA szenior úszó szövetségének honlapja

2 http://www.dsv.de/fileadmin/dsv/documents/masters/DMKB/2013/13_DMKB_Protokoll.pdf

Németország 2013 rövid pályás bajnokság jegyzőkönyve.

ELÉRHETŐSÉG:

Magyar Szenior Úszók Országos Szövetsége

1027 Budapest, Vitéz utca 5-7 I/2

Csaba László a szövetség elnöke

Miklós Attila a szövetség elnökségének tagja